



تاریخ: ۲۰۱۷-۰۳-۰۴

گردآورنده: صالحه واهب واصل

ولایت اروزگان



أروزگان یا ارزگان که به نام های روزگان یا ارووزگان نیز مسمی گردیده از جمله ۳۴ ولایات افغانستان است که در جمله ولایات مرکزی نیز محسوب میشود. مرکز این ولایت شهر ترین کوت می باشد. ارزگان دارای مساحت ۲۹۵,۲۹ کیلومتر مربع بوده، جمعیت آنرا ۴۶۵۰۰۰ نفر تشکیل میدهد. ارزگان ساحه وسیعی را در شمال شرق قندهار تشکیل می دهد. ولایت ارزگان در جنوب با ولایت زابل و کندهار، در جنوب غرب با هلمند، در شمال با دایکندی و در شرق با ولایت غزنی همسرحد است.

گذشته تاریخی ارزگان:

ارزگان با منطقه باستانی اراکوزیا پیوند داشت، قبل از میلاد کنترل آن در دست سکندر مقدونی بود و با مرور زمان تحت حاکمیت اشوکا نیز آمده است. در قرن ۷ زمانیکه اعراب به هدف نشر و دعوت اسلام وارد افغانستان شدند، پس در ابتدا کنترل آن در دست زمبلیان و صفاریان بود و بعداً در قرن ۹ غزنوی ها، غوری ها و منگولی ها نیز بالایشان حاکمیت کرده است.



کندهار و مناطق اطراف آن آغاز کرد و زمانیکه احمدشاه درانی به قدرت رسید، پس ارزگان نخستین منطقه بود که در داخل ساحه امپراطوری وی آورده شد

در زمان تجاوز اتحاد شوروی بر افغانستان، ارزگان شاهد جنگ های بزرگ بود و در آن زمان جان محمدخان رهبری مجاهدین را بعهده داشت. در سال ۱۹۹۴ میلادی تحت حاکمیت رژیم طالبان آمد؛ اما در سال ۲۰۰۱ میلادی زمانیکه رژیم طالبان سقوط کرد، رییس جمهور کرزی همرا با هوا خواهانش وارد ارزگان شد و از ایجاد به سوی کابل حرکت کرد. صاحب طبقات ناصری ارزگان را از شهرهای قدیم غور می داند. سنگ نبشه های متعددی در آن



موجود است که بیانگر کیش مهر پرستی در سده پنجم در آن وادی بوده است و به نظر می آید که نامگذاری آن هم مبتنی بر همین آیین بوده است.

سطح سواد و معرفت در این ولایت خیلی پائین است، برخی کمتر باشندگان این ولایت نسبت به سایر ولایات به مکتب میروند؛ اما در بخش سهولت های صحی نیز نسبت به ولایات دیگر کشور عقب مانده است، با وجود این همه اخیراً شماری از کارهای در این ولایت صورت گرفته است

همچنان در این ولایت یک پوهنخی تعلیم و تربیه، یک باب دارالمعلمین، دو دارالعلوم، ۴۸ لیسه، ۴۰ مکتب متوسطه ۱۵۸ ابتدایه و ۵۳ مراکز سواد آموزی فعالیت دارد

آثار تاریخی



در شهر ترینکوت و سایر ولسوالی های این ولایت نمونه ها وساختمان های مناطق تاریخی و باستانی موجود است که هر یک آن ارزش پروژه های علمی و تحقیقی را دارد

موقعیت جغرافیایی ولایت ارزگان بدون شک نشان میدهد که موقف خود از نگاه نظامی، اقتصادی و سیاسی حفظ کرده است. یک ثبوت اشکار این ادعا ما تحقیقات است که در مناطق مختلف کشورهای همسایه صورت گرفته یک مرکز بزرگ شاهان

یفتلی و زابل شاهان زابل کنونی است که در جنوب شرق ولایت ارزگان موقعیت دارد. از نام این ولایت در برخی بیشتر نوشته ها و متون تاریخی به ویژه در آثار نویسندگان دور اسلام تذکر یافته است. رویداد های بیشتر زمان زابلیان و رتبیلان در صفحات تاریخ ثبت گردیده که به شکل متواتر برای دو قرن از پیشرفت اعراب جلوگیری کرده و قهرمانی خود در مقابل مهاجمین پی در پی نشان داده است.

ولایت غزنی در شرق ولایت ارزگان موقعیت دارد که آثار باستانی و مناطق تاریخی آن توسط باستان شناسان و محققین بررسی و شناسایی شده است.

اثارده ها تعمیر تاریخی ضمن رسیدن به هر ولسوالی ولایت ارزگان به چشم میخورد؛ اما متسفانه که تاکنون نه مورد توجه خارجی ها و نه هم محققان معاصر کشور قرار گرفته است. مرحوم استاد علامه حبیبی از یگانه محققان معاصر است که ضمن سفرهای تاریخی به این ولایت، سنگ نوشته های باستانی این ولایت بررسی کرده و از برخی حوادث تاریخی ارزگان یاد آوری کرده که ارزش ویژه خود تا کنون حفظ کرده است

مشاهیر ارزگان:

ملا محمد عمر، وکیل عبدالغفور خان کاکر، دلاورخان، محمد شریف خان مهاجر، حاجی محمد عمر خان، بلاد خان، حاجی خدایداد خان، عبدالرحیم خان، غلام محمد خان، داد محمد خان خروتی، شهزاده خان و عبدالغنی خان اخگری از چهره های مشهور این ولایت محسوب میشود

رسانه های ارزگان:

رادیو ملی، رادیو پیوستن غرب، رادیو ارزگان غرب و رادیو سیمه بیزه از رادیوهای فعال این ولایت است. نشرات رادیوهای رادیو نوا، سبا تلویزیون، بی بی س رادیو، آزادی رادیو که از مرکز پخش میشود، در این ولایت قابل شنیدن میباشد. این ولایت کدام رسانه چاپی ندارد

زراعت در ارزگان:

۹۸ درصد باشندگان این ولایت مصروف زراعت میباشدند و محصولات مهم زراعتی آنها عبارت است از: گندم، جوار، ماش، تارپاک، زیره و برنج بادام، چهارمغز، کیشته، کشمش، توت و سنجد نیز از محصولات باغ های ولایت ارزگان میباشد.

کلتور ارزگان:

علاوه بر آنکه کلتور ارزگان تراژیدی های مختلف را پشت سر گذاشته؛ اما مثل سابق زنده مانده است، اکثریت مشکلات و نابسامانی ها این ولایت توسط جرگه ها حل میشود و باشندگان آن با لباس دراز، لونگی سیاه، ریش دراز و لباس های سابقه شناخته میشوند. یک عنعنه از سابق در این ولایت مانده که خورد سالان دست های بزرگان را ماچ و در مقابل آن ها گف نمی زنند.

اخیرا فرهنگ مطالعه و نوشته کردن کتاب در این ولایت وسعت یافته و همه ساله مشاعره ها در ولسوالی ارزگان برگزار میشود، همچنان نهاد های فرهنگی نیز در این ولایت آغاز به فعالیت کرده است.

صنعت در ارزگان:

صنایع دستی ارزگانی ها تا حدی بیشتر برای فروخت به ولایات دیگر نیز فرستاده میشود، هر چند فابریکات صنعتی در این ولایت وجود ندارد؛ اما صنایع دستی زنان این ولایت عبارت است از خامک دوزی، قالین دوزی و گیلیم دوزی.

بند های آب ارزگان:

بندها کوچک آب نیز در این ولایت وجود دارد که عبارت است از بندآغاچان، بند منی غار و بند ملیزو که تنها برای آبیاری زمین ها مورد استفاده قرار گرفته است.

ورزش در ارزگان:

ورزش های عنعنوی سابق چون خوسی، دوره، تنده خره، و بجلی و همچنان ولیبیال، باسکتبال، فوتبال و ورزش های رزمی چون تکواندو، کاراته و جودو در این ولایت مروج است؛ اما اخیراً بازی کرکت در این ولایت بسیار مروج شده و یک تیم برجسته ولایتی کرکت نیز دارد.



تقسیمات اداری ولسوالی های ارزگان:



ولسوالی ترین کوت - ولسوالی چوره -
ولسوالی خاص ارزگان - ولسوالی شهید
حساس - ولسوالی دهر اوود - ولسوالی نیش

ولایت ارزگان به شمول مرکز ش هشت
ولسوالی دارد، در گذشته دارای شش
ولسوالی بود، اما در این اواخر دو ولسوالی
دیگر نیز برایش منظور شده است. ولسوالی
های ارزگان اصلاً دهر اوود، چوره،
گیزاب، چارچینو و خاص ارزگان میباشد
و مرکز آن ترین کوت است، اما در این
اواخر ولسوالی های سراب و چنارتو نیز
ساخته شده است، که تا حال امور رسمی آن
به شکل منظم آغاز نشده است.

۱-ترین کوت:

ترین کوت مرکز ولایت ارزگان میباشد، که در قلب ولایت موقیعت دارد، با ولایات کندهار و دایکندی سرحد مشترک دارد، در آنجا در پهلوی میدان هوایی ملکی و نظامی تمام ادارات دولتی فعالیت دارند. ترین کوت زمین های وسیع زراعتی دارد و اکثر باشندگان این ولایت در همین شهر زندگی میکنند.

۲-دهر اوود :

این ولسوالی در ۳۵ کیلومتری غرب ترین کوت موقیعت دارد، این ولسوالی دارای زمین های وسیع زراعتی و باغ های سبز میباشد، دریا هلمند نیز از این ولسوالی عبور کرده و زمین های زراعتی این ولسوالی را آبیاری میکند. باشندگان این ولسوالی با تعلیم علاقه خاص دارند شماری از باشندگان این ولسوالی در کشورهای خارجی زندگی میکنند، در این ولسوالی گندم، جواری و برنج زیاد کشت میشود.

۳-چوره:

ولسوالی چوره در ۳۵ کیلومتری شمال شرق ترین کوت موقیعت دارد، باشندگان این ولسوالی نیز مصروف زراعت و مالداری اند و شماری اندک باشندگان این ولسوالی امور زندگی شانرا در شهر ترین کوت به پیش میبرد. این ولسوالی به جنگلات وسیع پوشانده شده است، که زیبایی زیادی را نیز برایش بخشیده است، در این ولسوالی شماری زیادی مناطق تاریخی نیز وجود دارد، که از آن جمله توره چینی، کاروان غوندی و نیکه جان زیارت قابل یاد آوری است.

۴-چارچینو (شهید حساس):

این ولسوالی در حدود ۶۰ کیلومتری شمال غرب ترین کوت موقیعت دارد. باشندگان این ولسوالی نیز مثل ولسوالی های دیگر مصروف زراعت است و مهمترین حاصلات آن گندم و جواری میباشد.

۵-گیزاب:

ولسوالی یاد شده در حدود ۷۰ کیلومتری شمال ترین کوت موقیعت دارد، دارای باغ های میوه تازه میباشد و دریا هلمند از قلب آن عبور میکند، اکثر مردم آن مصروف زراعت و مالدای میباشد.

۶-ارزگان خاص:

این ولسوالی در ۹۰ کیلومتری شمال شرق ترین کوت موقیعت دارد، هوای آن نسبت به دیگر ولسوالی های سرد میباشد. در این ولسوالی در پهلوی پشتون ها هزاره ها نیز زندگی میکنند. در این ولسوالی بخش تعلیم و تربیه بسیار رشد کرده است و در پهلوی بچه ها دخترها نیز به مکاتب میروند.



نواحی ارزگان:

ناحیه اجیرستان در شرق ارزگان و ناحیه غربی بهسود واقع شده است که در کتب تاریخی به شکل حجیرستان و [[جیرستان]] [هم آمده است. در قسمت شرقی آن تپه ی است مشهور به شهر قرغان(به معنی قلعه و حصار).

ناحیه دایکندی: یکی از مناطق محروم ولایت اروزگان به نام دایکندی در تاریخ ۲۸ مارچ ۲۰۰۴ به عنوان یک ولایت جداگانه تشکیل شد. دای به معنی قبیله یا سرزمین و بزرگ و با مردم به کار می رفته است. چنانکه در نامهای ترکی مغولی به صورت پسوند و یا پیشوند در نام اشخاص استفاده می شده است. در لهجه هزارگی دی معنای زیاد، بسته، یکجایی و خرمن را می رساند.



ناحیه دایزنگی: از نظر تاریخی دایزنگی جزء ناحیه وسیعی به نام غرجستان بوده که جزئی از سرزمین غور یا پاروپامیزاد بخش مرکزی افغانستان امروز که شمالاً به باختر (باکتریا) جنوباً به زابل و سیستان و غرباً به هرات (ایریا) و شرقاً به زابل و گندهارا محدود و متصل می شده است.

[ویرایش] منبع : ویکی‌پدیای انگلیسی، نسخه ۸ نوامبر ۲۰۰۶.